

CONTEXTUL INTERNAȚIONAL AL ROMÂNIEI ÎN PERIOADA ANILOR 1917-1920

ROMANIA'S ROLE IN THE INTERNATIONAL CONTEXT BETWEEN 1917-1920

Gl. bg. (r.) prof. univ. dr. Mircea UDRESCU*
Col. (r.) Benone ANDRONIC**

Rezumat: Autorii articolului, ca urmare a cercetării documentelor vremii și a scrierilor istorice, observă că, pentru orice țară, un context internațional, favorabil sau nefavorabil, impune, cu necesitate, formularea și reformularea intereselor sale naționale și implicit, un mod adecvat de acțiune, atât pe plan intern, dar, mai ales, pe plan internațional.

La declanșarea primei conflagrații mondiale, interesul său național era de a reuni, într-un stat unitar, populațiile vorbitoare a limbii române din bazinul Dunărean, Câmpia Transilvaniei și a teritoriului cuprins între Prut și Nistru. Din nefericire vremurile găsecesc România, nepregătită, din punct de vedere militar, dar cu o voință nestrămutată de a-și afirma poziția pe plan internațional privitoare la dreptul să de a-și reinstaura statul voivodului Mihai Viteazul.

Cuvinte-cheie: context internațional; interes național; alianță favorabilă; tratate de pace; unitate națională.

Abstract: Following extensive research of the documents of the time and historic writings, the authors of the present article acknowledge the fact that for any country an international context – favorable or unfavorable circumstances – necessarily determines formulating its national interests and, implicitly, an adequate manner of action, both internally, but especially internationally.

When the first world conflagration broke out, our national interest was to reunite in one single state the Romanian-speaking populations in Danube's riverbed, Transylvanian Plain and the territory lying between Prut and Dniester. Unfortunately, these times found Romania militarily unprepared, but with an unbreakable will to assert its position internationally regarding its right to restore the state of Michael the Brave.

Keywords: international context; national interest; favorable alliance; peace treaties; national unity.

* Profesor universitar asociat la Universitatea Națională de Apărare „Carol I”, membru titular al Academiei Oamenilor de Științe din România, email: mirceaudrescu@yahoo.com

** Profesor universitar asociat la Universitatea Națională de Apărare „Carol I”, membru asociat al Academiei Oamenilor de Științe din România, email: benoneandronic@yahoo.com

Aspecte introductive. Contextul internațional al unei țări este dat de ansamblul factorilor externi care influențează atât direct cât și indirect politica sa internă și externă. Interesul național reprezintă o expresie a trebuințelor naționale, ce se constituie în mobil de acțiune pentru întreaga populație, sub coordonarea instituțiilor statului și organismelor cetățenești. În 1914, la declanșarea primei conflagrații mondiale, contextul internațional se prezenta pentru România destul de turbulent și extrem de imprevizibil. Interesul său național declarat era păstrarea securității sale statale, așa cum era consfințit de tratatele internaționale. Semnatară a tratatului secret cu Germania și Austro-Ungaria, încă din 1883, România se găsea înconjurată de state ce au aderat la Tripla Alianță (Turcia, Bulgaria și Austro-Ungaria), dar și în vecinătatea celui mai agresiv membru al Antantei (Rusia). Intrarea de la început în luptă, indiferent de tabără, ar fi transformat România într-un teatru de acțiuni militare, cu urmări greu de bănuț. Politica de neutralitate activă a făcut ca România, concomitent o insuficientă dotare a armatei cu cele necesare luptei, să analizeze cu discernământ asupra condițiilor intrării sale în luptă. Tripla Alianță promitea României integritatea teritoriului și îmbunătățirea situației sociale și politice a românilor din Transilvania, în timp ce Antanta promitea integritatea teritorială și re poziționarea granițelor înspre Transilvania, după încheierea păcii. În plan intern, Coroana înclina spre tabăra puterilor centrale, iar partidele politice și opinia publică înclinau balanța spre o înțelegere cu Franța, Rusia și Anglia. În final, România a ales tabăra puterilor aliate, care, în plan militar promiteau României forțe militare rusești în Dobrogea, o ofensivă rusească puternică în nordul Bucovinei, precum și acțiuni ofensive de anvergură în Grecia, la care se adăuga asigurarea cu mari cantități de tehnică militară de proveniență franceză și engleză. Ca urmare a acestui context internațional, România și-a motivat scopul războiului împotriva puterilor centrale prin „...realizarea idealului nostru național, adică întregire neamului...prin nimicirea forțelor inamice din Transilvania, de bușarea în câmpia ungară și ajungerea în văile Tisei și Dunării pentru a pune stăpânire pe zona de hrănire a armatelor austro-ungare”.⁶⁴ Deși au acționat cu toate puterile pentru atragerea României de partea lor, la 19 iulie 1916, Germania, Austro - Ungaria, Bulgaria și Turcia au semnat o convenție militară de acțiune asupra României, în cazul în care aceasta ar fi trecut de partea puterilor aliate. Într-o primă etapă, armata austro-ungară din Transilvania trebuia să respingă acțiunile ofensive ale armatelor române, concomitent cu desfășurarea de acțiuni ofensive comune germano - bulgare în Dobrogea. Ulterior, o grupare germano -

⁶⁴ Bărbulescu Petre, Ionel Cloșca, *Repere de cronologie internațională 1914-1945*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1983, p. 111.

austro - ungară trebuia să acționeze ofensiv peste Carpați, concomitent cu o altă acțiune ofensivă la nord de Dunăre, având ca scop scoaterea din luptă a României. Scenariul Puterilor Centrale s-a îndeplinit, în bună parte în anul 1916.

Context internațional în 1917. România în agonie. Din nefericire, din cauză că acțiunile militare ale Rusiei și Franței nu s-au concretizat, așa cum au fost stabilite în plan politico-militar, la începutul anului 1917, România se reducea la o parte din Moldova tradițională, în timp ce Oltenia, Muntenia și Dobrogea se aflau sub ocupație militară germano-austro-ungară-bulgară. Intersul național consta în refacerea autorității statale asupra întregului teritoriu național avut înainte de intrarea în război. Antanta susținea continuarea războiului de către România, deoarece frontul românesc atrăgea importante forțe militare germane, care ar fi putut să fie folosite pe direcția principală de acțiune – frontul din vest. Pe ansamblu, frontul românesc, aflat sub conducere militară în subordinea Comandamentului Suprem rusesc, concentra, pentru puterile centrale, o armată germană, o armată austro-ungară și o armată bulgară, iar pentru componenta ruso-română, trei armate ruse și două armate românești. În anul 1917, în cadrul ofensivei generale preconizate, forțelor ruse și române le revenea misiunea de a trece la ofensivă pentru a atrage cât mai multe forțe de pe direcția principală, practic slujirea unor interese internaționale susținute de Franța și Anglia.⁶⁵ La rândul lor, Puterile Centrale preconizau să treacă la ofensivă, să scoată România din luptă și să iasă în zona ucraineană, unde se spera la o joncțiune cu forțele germane ce treceau la ofensivă din Galiția. Puterile Centrale, sigure pe victoria lor, proiectau deja o soartă de groază pentru România. Astfel, pe 27 martie 1917, la Viena, Germania și Austro-Ungaria au hotărât ca România să fie redusă teritorial, rămânând numai cu o suprafață simbolică localizată pe Gurile Dunării. Oltenia, Muntenia și Moldova până la Siret urmau să intre în administrarea Austriei, iar porțiunea dintre Siret și Prut era destinată Rusiei, în condițiile în care aceasta era dispusă să încheie pace separată cu Germania. Dobrogea urma să fie atribuită, în cea mai mare parte, Bulgariei. Dar, în timp ce ofensiva din Galiția s-a desfășurat cu succes pentru forțele germano-austro-ungare, ofensiva acestora din zonele Mărăști, Mărășești și Oituz, din lunile iulie-august 2017, a fost respinsă în întregime. Ca atare, Germania a luat decizia de a se înceta orice acțiune ofensivă pe frontul de est, care cuprindea și Moldova, și de a continua ofensiva numai pe frontul de vest. În acest context, în octombrie –noiembrie s-a produs defecțiunea politică și militară a Rusiei, iar locul Rusiei în dispozitivul de apărare al României nu a fost preluat de puterile aliate, dar se cerea României să continue ostilitățile militare. La 2 decembrie 1917, la Bret-

⁶⁵ Dumitru Preda, Vasile Alexandrescu, Costică Prodan, *În apărarea României Mari. Campania armatei române din 1918-1919*, București, 1993, pp. 51-56.

Litovsk au avut loc discuții preliminare de încetare a ostilităților militare între Rusia și Puterile Centrale, discuții ce s-au sprijinit pe „Declarația popoarelor din Rusia”, prin care se proclama egalitatea și suveranitatea popoarelor dezrobite din dominația burgheziei și prin care se garanta dreptul acestora la autodeterminare până la separarea lor de Rusia și formarea de state independente. Imediat, pe 20 decembrie 1917, Ucraina și-a făcut cunoscută independența. Deși situația României devenise dramatică, la sfârșitul anului 1917 și începutul lui 1918, Ucraina a fost curtată intens de Franța și Marea Britanie, care au și recunoscut-o ca stat. Parisul și Londra sperau să mențină frontul oriental activ, pentru ca germanii să nu poată transfera trupe pe frontul de vest și astfel să încline balanța în favoarea lor. Dar insistențele occidentale, în special franceze, nu au avut nici un efect. Odată cu Declarația popoarelor și cu începerea discuțiilor de la Brest-Litovsk, România se găsea într-un context internațional distrugător: Rusia era pe cale de a face pace cu dușmanul comun, trupele germane și austriece așteptau doar un semn pentru a desăvârși rolul lor militar, în timp ce Franța și Anglia cereau României să continue ostilitățile militare. Pe fondul destrucției Rusiei, românii din Basarabia au început să-și manifeste speranțele de suveranitate. Astfel, în 9 noiembrie, Congresul ostașilor moldoveni a proclamat autonomia teritorială și politică a Basarabiei, pentru ca, în 20 decembrie, Sfatul Țării să proclame Republica Democratică Moldovenească drept entitate statală în cadrul Republicii Federative Democratice Ruse, pentru ca în 21 decembrie, Consiliul Directorilor, organ executiv al noii republici moldovene, să solicite la Iași, reprezentanților Antantei, ajutor militar pentru restabilizarea ordinii sociale degradate de grupuri de militari și de bolșevici ce se deplasau în dezordine către Rusia. Deși anul 1917 se încheia dramatic pentru români, semnale încurajatoare veneau de peste ocean, în sensul că SUA au anunțat că se alătură Puterilor Aliate, acestea constituindu-se în Puterile Aliate și Asociate.

1918. De la agonie spre extaz. Anul 1918 a debutat, în 8 ianuarie, cu mesaje revoluționare dinspre SUA, care făceau cunoscut ansamblul de principii care vor sta la baza construcției păcii după terminarea războiului mondial pustiitor, în rândul cărora de o mare actualitate și dătătoare de mari speranțe era principiul popoarelor la autodeterminare. În timp ce dinspre SUA veneau vești îmbucurătoare despre noua construcție mondială, inclusiv de constituire a unui organism internațional de supraveghere asupra stărilor de război, Liga Națiunilor, contextul internațional al României se desfășura sub spectrul acțiunilor generale, prin acțiuni proprii și impuse, cât și prin acțiuni conexe, astfel:

Acțiuni generale (globale): în 8 ianuarie, Programul de pace prezentat Congresului de către președintele Woodrow Wilson;⁶⁶ la 3 martie, la Brest-Litovsk s-a încheiat tratatul de pace dintre Puterile Centrale și Rusia bolșevică; în vara anului au avut loc trei mari acțiuni ofensive ale Puterilor Centrale pe frontul de vest, toate fiind oprite cu mari pierderi de ambele părți; la 29 septembrie, Bulgaria se recunoaște învinsă pe frontul de sud și iese din război; la 16 octombrie, Împăratul Carol I de Habzburg a difuzat manifestul „Către popoarele mele credincioase”⁶⁷ prin care propunea reorganizarea imperiului în mod federal, prin state considerate relativ independente, de entitate: austriacă, ungară, cehă, iugoslavă, poloneză și ucraineană (românii erau încorporați în continuare în națiunea dominantă ungară); la 28 octombrie, Cehoslovacia își proclamă independența; la 30 octombrie, Turcia se recunoaște învinsă și iese din război; la 2 noiembrie Ungaria și-a proclamat independența; la 3 noiembrie Austria semnează armistițiul cu Puterile Aliate și Asociate; la 6 noiembrie secretarul de stat al SUA proclamă dreptul românilor la autodeterminare și la desăvârșirea unității; la 7 noiembrie Polonia și-a proclamat independența; la 11 noiembrie s-a semnat armistițiul între Antantă și Germania, document prin care s-a consacrat faptul că Tratatul de Pace de la București, din 7 mai 1918, era caduc; la 13 noiembrie, la Belgrad, s-a semnat Convenția de Armistițiu dintre Puterile Aliate și Asociate și Ungaria; în principal, acest tratat cerea Ungariei să-și retragă trupele la nord până pe o line marcată de izvoarele Someșului, Bistrița, satul Mureș, râul Mureș până la confluența cu Tisa; ținând seama de faptul că tratatul a fost girat de Franța, iar în cadrul lui s-au stabilit frontiere fără o consultație prealabilă cu România, aceasta nu a recunoscut prevederile tratatului și s-a considerat nedreptățită de poziția adoptată de Franța; la 24 noiembrie s-a format Regatul Sârbilor, Croaților și Slovenilor, numit din 1929 Iugoslavia;

Acțiuni proprii sau impuse, cu implicații asupra contextului internațional: în 9 ianuarie, guvernul român a decis măsuri militare de asanare a teritoriului aflat sub suveranitate națională de orice grupuri bolșevice; la 5 februarie Puterile Centrale au adresat un ultimatum României pentru începerea tratativilor de pace, iar condițiile de pace au fost prezentate regelui Ferdinand de către ministrul de externe austro-ungar, într-o formă ultimativă, începerea tratativilor fiind condiționată de acceptarea imediată a următoarelor imperative: cedarea Dobrogei, rectificări de graniță cu Austro-Ungaria, ce urmau să se precizeze ulterior, demobilizarea a opt divizii, trecerea de trupe prin Moldova spre Ucraina, plecarea delegațiilor militare străine din Moldova și acceptarea unor angajamente economice preferențiale; pe acest

⁶⁶ Mircea Mușat, Ion Ardeleanu, *De la statul geto-dac la statul român unitar*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1983, p. 519.

⁶⁷ Ibidem, pp. 436-437.

fond, la 12 martie, delegația militară franceză a părăsit România, iar forma finală a tratatelor de pace dintre România și Puterile Centrale s-a concretizat în Pacea de la București din 7 mai; la 9 noiembrie, pe fondul succeselor militare pe frontul de sud, guvernul român a dat un ultimatum trupelor de ocupație ale Puterilor Centrale de a părăsi teritoriul național în 24 de ore; pe 10 noiembrie, guvernul român a adresat un memoriu Puterilor Aliate și Asociate în care s-a explicat situația politică și militară a României, precum și atașamentul ei la cauza aliată, reamintindu-se dreptul românilor la unitate națională; la 25 noiembrie forțe armate românești trec Carpații și ocupă dispozitive în zonele stabilite prin Tratatul de la Belgrad; la 24 decembrie Regele Ferdinand a emis Decretul-lege de unire a Transilvaniei cu România și Decretul - lege de organizare a Transilvaniei; la 31 decembrie regele Ferdinand a emis Decretul - lege de unire a Bucovinei cu România.

Acțiuni conexe: acțiuni venite din vecinătatea apropiată, astfel:

Din Basarabia: la 19 ianuarie a sosit la Iași o delegație a Sfatului Țării care a solicitat ajutor militar în vederea impunerii ordinii sociale împotriva grupurilor bolșevizate de sorginte străină; guvernul român a decis să trimită trupe la est de Prut, primele unități fiind formate din Divizia 11 Infanterie, comandată de generalul Ernest Broșteanu, și Regimentul 2 Roșiori; aceste trupe au intrat în Chișinău în 26 ianuarie, zi în care noua conducere politică din Rusia decide ruperea relațiilor diplomatice cu România, expulzarea misiunii diplomatice și confiscarea tezaurului românesc deșus la Moscova; ca urmare a deciziei conducerii politice rusești, sub protecția forțelor militare românești, la 6 februarie, Sfatul Țării a proclamat în unanimitate independența Republicii democratice Moldovenești; la 10 decembrie Sfatul Țării a adoptat o hotărâre prin care a proclamat unirea necondiționată a Basarabiei cu România mamă.

Din Bucovina: la 27 octombrie, la Cernăuți se desfășoară o importantă adunare a reprezentanților românilor, în cadrul căreia se constituie un Consiliu Național, având un Comitet Executiv, cu scopul de a apăra interesele românilor în noul context internațional; la 12 noiembrie, la cererea Comitetului Executiv al Consiliului Național al românilor din Bucovina, Divizia 8 Infanterie, comandată de generalul Iacob Zadic, a intrat în Cernăuți; la 28 noiembrie Congresul General al Bucovinei a hotărât în unanimitate „unirea necondiționată și pe vecie a Bucovinei, în vechile ei hotare, până la Ceremuș, Colacin și Nistru, cu Regatul Român.

Din Ucraina: la 9 februarie, Ucraina, care și-a proclamat independența la 20 noiembrie 1917, a încheiat, tot la Brest-Litovsk, pacea cu Puterile Centrale; fiind ademenită de posibilitatea realizării unui Regat al Haliciului, prin înglobarea de teritorii din Galiția, Bucovina și Rusia subcarpatică, Ucraina angajându-se să furnizeze Austriei un milion de tone de grâu; la 29 martie, noua Ucraină a adresat

Puterilor Centrale și prin ele guvernului român o notă prin care făcea cunoscut că Basarabia și Ucraina formează o unitate statală indivizibilă.

Din partea românilor din Transilvania: la 5 iulie, se creează la Washington Liga Națională Română, cu scopul de a desfășura acțiuni de propagandă pentru cauza românească; la 12 octombrie, la Oradea, Comitetul Executiv al Partidului Național Român a adoptat o declarație din care rezulta dorința de independență a națiunii române din Transilvania; la 18 octombrie, Alexandru Vaida Voievod a citit în Parlamentul ungar Declarația de independență a Transilvaniei, care a fost respinsă gâlăgios de majoritatea parlamentarilor unguri; la 30 octombrie la Budapesta s-a constituit Consiliul Național Central, ca organ central de conducere a românilor din Transilvania, ce-și stabilește drept sediu de lucru, din 3 noiembrie, la Arad; între 13-15 noiembrie, la Arad s-au desfășurat discuții între Consiliul Național Român și Consiliul Național Maghiar (ca partid al reprezentanților maghiarilor din Transilvania), fiind refuzată propunerea maghiară de a se constitui o federație de tip elvețiană în Transilvania; la 18 noiembrie Consiliul Național Român Central a lansat un manifest „Către popoarele lumii”⁶⁸ prin care se aducea la cunoștința tuturor popoarelor dorința românilor din Transilvania de a se uni cu România; la 20 noiembrie Marea Sfat Național din Transilvania a convocat pentru 1 decembrie, la Alba Iulia, Marea Adunare Națională; la 22 noiembrie, același Consiliu a cerut guvernului maghiar recunoașterea puterii depline asupra teritoriului Transilvaniei; la 1 decembrie Marea Adunare Națională de la Alba Iulia a hotărât unirea Transilvaniei cu România, hotărârea adunării fiind consemnată documentar astfel: „*Adunarea Națională a tuturor românilor din Transilvania, Banat și Țara Ungurească, adunați prin reprezentanții lor îndreptățiți la Alba Iulia în ziua de 18 noiembrie/1 decembrie, decretează unirea acelor români și a tuturor teritoriilor locuite de dânșii cu România.*”⁶⁹ Adunarea Națională proclamă îndeosebi dreptul inalienabile al națiunii române la întreg Banatul, cuprins între râurile Mureș, Tisa și Dunăre; o delegație a românilor din Transilvania a prezentat regelui Ferdinand, în 14 decembrie, actul oficial de unire a Transilvaniei cu România, dar, concomitent, guvernul ungar a anunțat că nu recunoaște actul unirii, iar maghiarii din Transilvania au organizat și ei o mare adunare la Cluj, cerând unirea cu Ungaria.

Pe ansamblu, în anul 1918, contextul internațional a cuprins atât momente nefavorabile, ce au adus România în poziția de stat destructurat și părăsit de aliații săi, care i-au promis ajutor politic și militar dar nu s-au ținut de cuvânt, moment

⁶⁸ Romania's military situation (fall 1917– spring 1918), în George Cipăianu, *La răscruce (toamna anului 1917 - primăvara anului 1918). Marea Britanie și încheierea de către România a unei păci separate*, Oradea, 1993, pp. 9-10; pp. 70-72.

⁶⁹ Constantin Kirițesco, *La Roumanie dans la guerre mondiale 1916-1919*, Paris, 1934, p. 46.

marcat de Pacea de la București, din 7 mai 1918, pentru ca destinul său să se schimbe în bine, pe măsură ce imperiile din vecinătatea sa s-au destrămat, iar populațiile naționale s-au constituit în state naționale de sine stătătoare, moment marcat de luna decembrie, în care noile entități statale Basarabia, Bucovina și Transilvania au cerut unirea cu România, astfel că anul 1918 s-a încheiat pentru România cu cereri venite din exterior de rectificare favorabilă de frontiere, într-un context politic internațional favorabil.

Anii 1919-1920, ani de consacrare internațională a noii României. La 18 ianuarie 1919 s-a deschis la Paris maratonul Convenției de pace, la care au luat parte 32 de state. Delegația română, condusă de I.C.Brătianu, a fost admisă la conferință având statut de aliat. La 25 ianuarie Consiliul Militar Aliat de la Paris, luând act de hotărârea românilor de la 1 decembrie 1918, a cerut Ungariei să se retragă la vest de Munții Apuseni, pe un aliniament format de localitățile Satu mare, Carei, Salonta și Arad, urmând ca spațiul cuprins între acest aliniament și Munții Apuseni să fie ocupat de trupe franceze.⁷⁰ La 21 martie în Ungaria s-a proclamat Republica Ungară a Sfaturilor, iar noile autorități au refuzat să se conformeze deciziei venite de la Paris. Ca atare, cu acordul Consiliului Militar de la Paris, România a desfășurat acțiuni militare împotriva trupelor maghiare, atingând la 1 mai aliniamentul râului Tisa. La aceeași dată, Rusia și Ucraina au adresat note ultimative României prin care s-a solicitat părăsirea, în 24 de ore, a Basarabiei și Bucovinei, Bucovina fiind considerată ca aparținând Ucrainei, iar Basarabia, Rusiei. La 28 iunie, la Versailles s-a parafat Tratatul de pace dintre Puterile Aliate și Asociate și Germania. Din partea română, tratatul a fost semnat de șeful delegației, I.C.Brătianu, care a părăsit imediat lucrările Convenției fiind nemulțumit de poziția aliaților în problema tratatului cu Austria și în ceea ce privește statutul Banatului. Între 20-23 iulie armatele române au oprit o ofensivă puternică desfășurată de trupele maghiare pe direcția Tisa - Oradea,⁷¹ pentru ca până la 4 august trupele române să ocupe Budapesta. Puterile Aliate și Asociate au semnat tratatul de pace cu Austria la 10 septembrie, iar România l-a semnat la 10 decembrie, fiind obligată să semneze și Tratatul minorităților. Tot la aceeași dată, România și-a pus semnătura și pe tratatul cu Bulgaria, în care se recunoștea faptul că regiunea Cadrilaterului revenea la România. Pe fondul reglementărilor europene, trupele române au început să se retragă din Ungaria, operațiune ce s-a încheiat pe 20 martie 1920. La 4 iunie 1920, Puterile Aliate și Asociate și Ungaria au semnat Tratatul de la Trianon, Ungaria recunoscând unirea Slovaciei și Ucrainei subcarpatice cu Cehoslovacia, a Croației, Sloveniei, Voievodinei, a vestului

⁷⁰ Bărbulescu Petre, Ionel Cloșca, *Op. cit.*, p. 115.

⁷¹ George Cipăianu, *Op.cit.*, p. 120.

Banatului și a regiunii Backa cu Serbia. De asemenea, Ungaria a recunoscut unirea Transilvaniei și Banatului cu România.

Concluzii. Anii 1919-1920 au presupus eforturi diplomatice dramatice pentru consacrarea tuturor cererilor statului român în tratate internaționale. Încă o dată, oamenii politici din România au înțeles ce înseamnă interesele marilor puteri și cum se realizează acestea în raporturile cu țările mici. România a acceptat intrarea în război, garantându-i-se vag susținerea drepturilor românilor aflați sub dominație austro-ungară, după obținerea victoriei, dar și angajamente militare imediate, care s-au dovedit a fi mult amânate. România a fost ademenită de un context internațional menit să favorizeze marile puteri, fiind nevoită să suporte pe teritoriul național un război distrugător și să fie destructurată ca stat național prin Pacea de la București din 7 mai 1918. O pace înrobitoare, dar care a menținut ideea de stat român, stat ce a avut un rol imens în coordonarea idealurilor de unitate națională, inclusiv pe cale militară, dirijând unități militare în toate cele trei direcții – Basarabia, Bucovina și Transilvania – pentru a sprijini forțele unioniste în menținerea ordinii sociale. Când situația militară a devenit favorabilă, România a revenit în rândul țărilor aliate, dar acestea s-au făcut că ignoră sacrificiile poporului român la victoria Puterilor Aliate. Oarecum, stă mărturie Tratatul de la Belgrad, semnat în numele Puterilor Aliate și Asociate, de către Franța, fără ca România să fi fost consultată, un tratat care aproape recompensa Ungaria, adversar militar, dar oferea indirect și României, stat aliat, un teritoriu locuit de români din vechiul imperiu ce se întindea peste Carpați, undeva de la izvoarele râurilor Someș și Mureș, urmând cursul Mureșului până la Arad. Se ignora faptul că „*Efortul militar în cei aproape doi ani de război a fost impresionant, cifrându-se la 1 600 000 de persoane mobilizate și la circa 300 000 de morți, dintre care 85 000 pe câmpul de luptă, 155 000 în spitale, 60 000 în prizonierat.*”⁷² Contextul internațional a devenit favorabil României prin intrarea în luptă a SUA, care și-a asumat rolul de apărătoare a popoarelor asuprite de imperiile europene, și prin voința populațiilor majoritar românească din împrejurimile granițelor de a se uni cu Regatul România. Chiar și așa, creioanele ce s-au aflat în mâinile marilor puteri au amputat serios rezultatele voințelor populare. Generațiile următoare au privit cu mândrie la generația de români 1918, pentru care contextul internațional a constituit numai ocazia care a favorizat un ideal milenar, realizarea statului unitar român de atunci constituind cea mai importantă moștenire lăsată generațiilor următoare.

⁷² Colonel Bujac, *Campaigns de l' Armée roumaine 1916-1919*, Paris, 1933, p.89.

BIBLIOGRAFIE

- BĂRBULESCU P., CLOȘCA I., *Repere de cronologie internațională 1914-1945*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1983.
- BUJAC E., *Campagnes de l'Armée roumaine 1916-1919*, Paris, 1933.
- CIPĂIANU G., *La răscruce (toamna anului 1917 - primăvara anului 1918). Marea Britanie și încheierea de către România a unei păci separate*, Oradea, 1993.
- KIRIȚESCU C., *La Roumanie dans la guerre mondiale 1916-1919*, Paris, 1934.
- MUȘAT M., ARDELEANU I., *De la statul geto-dac la statul român unitar*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1983.
- PREDA D., ALEXANDRESCU V., PRODAN C., *În apărarea României Mari. Campania armatei române din 1918-1919*, București, 1993.

